

OSVĚTLOVACÍ SOUSTAVY UMĚLÉHO OSVĚTLENÍ
VE VNITŘNÍCH PROSTORECH

KVANTITATIVNÍ A KVALITATIVNÍ
PARAMETRY

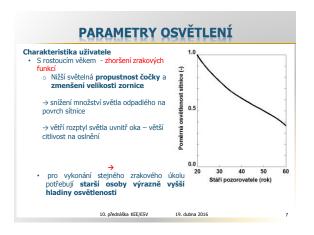
OSVĚTLOVÁNÍ VNITŘNÍCH PROSTORŮ Charakteristika prostoru - Ohraničený prostor - základní plochy (strop, stěny podlaha) – sekundární zdroje Mnohonásobné odrazy Požadavky na OS – dle funkčního využití – rozdělení do aplikačních oblastí Aplikační oblasti osvětlovacích soustav Administrativní prostory Průmyslové prostory Zemědělské prostory 8) Historické prostory 9) Sakrální prostory 10) Restaurace a bary Školy a vzdělávací zařízení Obchodní prostory 11) Hotely a ubytovací zařízení 12) Byty a rodinné domy 13) Dopravní prostory 14) Vnitřní sportoviště Muzea a galeri Kina a divadla Muzea a galerie Většinou problém při rekonstrukci a změně funkčního využití, atypická řešení (např. historické objekty - administrativní použití) 10. přednáška KEE/ESV 19. dubna 2016

NÁVRH OSVĚTLENÍ INTERIÉRŮ = tvorba vhodného světelného prostředí pro užívatele – ČSN EN 12464 – 1 Cíl – splnit tři základní požadavky: Zrakovou pohodu • Zrakově příjemné prostředí pro psychickou pohodu (kvalita a produktivita činnosti) Zrakový výkon • Dosažení potřebné ostrosti vidění, rozlišení tvarů, barev a detailů Bezpečnost • Zábrana oslnění, stroboskopický jev, rušivé stíny či kontrasty. • Únikové cesty a orientace v prostoru

PARAMETRY OSVĚTLENÍ Charakteristika užívatele → Základní požadavky 1. Dojem o dostatečnosti osvětlení prostoru 2. Směrovost osvětlení (dostatečnost osvětlení zrakového úkolu) 3. Stúriovost osvětlení – OS je schopna tvořit stíny - 3D – sádrová kulička a sádrová podložka 4. Eliminace oslnění, rychlých změn světelných podmínek např. blikání 5. Barevnost prostředí 6. Vhodnost rozložení jasů – světelná atmosféra 7. Možnost individuálního přizpůsobení světelných podmínek • Značná závislost na věku a zdravotním stavu ○ Normativní parametry osvětlení spíhěny, ale užívatelé prostoru nejsou s osvětlení spokojeni!!! ○ Normy – požadavky pro průměrného užívatele středního věku se zdravým zrakem = tzv. normální fotometrický pozorovatel

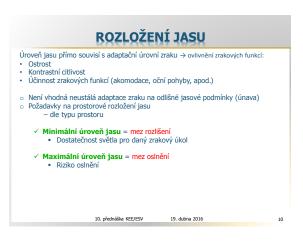
19. dubna 2016

10. přednáška KEE/ESV

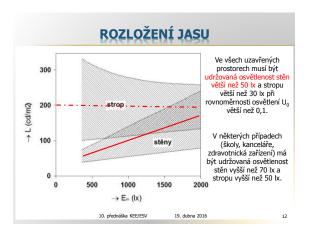

PARAMETRY OSVĚTLENÍ Norma ČSN EN 12464-1 Parametry osvětlení Zahrnují technické a ekonomické aspekty a současně znalosti týkající se zrakového vnímání z hlediska dodržení zrakové pohody Požadavky na **kvantitativní i kvalitativní úroveň osvětlení se mění** v průběhu času s novými technologiemi a rozvojem společnosti: Rozložení iasu 2. Hladina osvětlenosti 3. Zábrana oslnění 4. Osvětlení prostoru 5. Směrové vlastnosti osvětlení 6. Barevné vlastnosti osvětlení 7. Časové změny osvětlení 10. přednáška KEE/ESV 19. dubna 2016

HLADINA OSVĚTLENOSTI

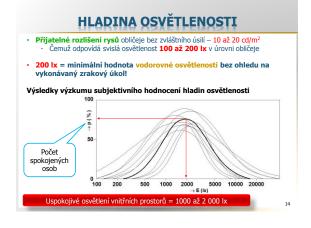
- Popisuje úroveň osvětlení ve vnitřních prostorech
- Minimální úroveň osvětlení = osvětlení, při kterém může být zrakový úkol vykonáván při určitém zrakovém výkonu s odpovídající zrakovou pohodou.

Základní úrovně osvětlení

- Minimální úroveň osvětlení v mimopracovních prostorech
- Vycházejí z rozlišitelnosti rysů obličeje (L = 1 cd/m². .osvětlenost vodorovné roviny cca 20 lx = minimální hladina osvětlenosti)
- Minimální úroveň osvětlení v pracovních prostorech
 - Upřednostňovaný rozsah osvětlení v pracovních prostorech
- Vychází ze subjektivního hodnocení optimální úrovně osvětlení zrakového úkolu

10. přednáška KEE/ESV

19. dubna 2016

DOPORUČENÉ OSVĚTLENOSTI

Řada s odstupem cca 1,5 násobek předcházející hodnoty, což odpovídá minimálnímu nárůstu osvětlenosti, který si je pozorovatel schopen zřetelně

Osvětlenost (lx)	Prostor, místo, druh činnosti
20-30-50	základní jednoduchá zraková orientace v prostředí
50-75-100	jednoduchá orientace, kratší doba jednoduché činnosti
100-150-200	prostory, které nejsou dlouhodobě užívány pro pracovní účely, prostory obytné a společenské
200-300-500	zraková místa pro jednodušší, běžné pracovní úkoly (kancelá- ře, školy)
500-750-1 000	zraková místa pro vizuálně náročnější déle trvající pracovní úkony
1 000-1 500-2 000	zvláště náročné zrakové úkoly
více než 2 000	velmi náročné zrakové úkoly

Doporučené rozsahy osvětlenosti podle CIE

- 2 000 - 3 000 - 5 000 lx

Stanovení normativních hodnot pro konkrétní zrakový úkol

10. přednáška KEE/ESV

19. dubna 2016

DOPORUČENÉ OSVĚTLENOSTI

- Požadované množství světla taxativně předepsaná hodnota v normě pro každý úkol = udržovaná osvětlenost \overline{E}_{m} (lx)
 - = hodnota **průměrné osvětlenosti** v místě zrakového úkolu, pod kterou nesmí skutečná hodnota osvětlenosti v průběhu provozu OS
 - Hodnocení na srovnávací rovině v místě zrakového úkolu např. kanceláře – doporučená výška srovnávací roviny **0,75 m**
 - V případě odlišných pracovních podmínek lze osvětlenost navrhnout o jeden stupeň vyšší nebo nižší (dle řady osvětlenosti)
 - Pokud nelze zajistit hodnoty E u denního ani sdruženého osvětlení je nutné volit E o **jeden stupeň vyšší!!!** – není přístup denního světla

10. přednáška KEE/ESV

19. dubna 2016

Typ prostoru, úkolu nebo činnosti \overline{E}_m (lx) UGR₁ 28 Cirkulační prostory a chodby Schodiště, eskalátory, pohyblivé chodníky 100 40 40 2) 25 ²⁾ Nakládací rampy a místa 150 40 Kanceláře - kopírování, kompletace atd. 300 19 19 80 psaní, čtení, zpracování dat 500 Technické kreslení 750 16 19 80 Pracovní stanice CAD 500 500 Konferenční a shromažďovací místnosti 19 80 300 22 Recepční stůl 200 80 Učebny a konzultační místnosti 300 19 80 Jčebny pro večerní studium a vzdělávání dosp 4) 500 Přednáškové sály 500 19 80 5) Tabule 500 Místnosti pro výtvarnou výchovu 750 dtto na výtvarných školách

- *) Index oslnění podle metody "Jednotného systému hodnocení oslnění UGR" ¹⁰ Osvětenost na podlaze (150 k., sjou-li na cestě vozída), Zabrání oslnění řidičů a chodců. Osvětení východů a vchodů bez náhlých změn hladin osvětlenosti.
- Osvetlení vychodu a vehodu bez nantych zmeh hladi ³ R_a u Učíře, podobné jako u přílehlých prostorů. ³ Při používání displejů respektovat i další požadavky. ⁴ Regulovatelné osvětlení. ⁵ Zamezit zreadlovým odrazům. ⁶ T_{cr} > 5 000 K.

OSVĚTLENOSTI

HLADINA

DOPORUČENÉ OSVĚTLENOSTI Zvýšení E o jeden stupeň řady Zraková činnost je rozhodující

- - Nákladná oprava a náprava chyb
 Zvýšené soustředění, přesnost, vysoká produktivita
 - Zhoršený stav pracovníka
- Neobvykle dlouhá pracovní doba
- Snížení E o jeden stupeň řady
 Velké rozměry kritických detailů či vysoký kontrast
 - Velmi krátká doba trvání zrakového úkolu

Pokud není známo přesné místo zrakového úkolu v místnosti, tak se:

- hodnotí celý prostor jako místo zrakového úkolu
 rovnoměrné osvětlení prostoru na hodnotu stanovenou projektantem

10. přednáška KEE/ESV

19. dubna 2016

- · Normou stanoveny dvě prostorové zóny v blízkosti místa zrakového úkolu:

Bezprostřední okolí úkolu

= pás o šířce minimálně 0,5 m kolem místa zrakového úkolu v zorném poli pozorovatele

Pozadí úkolu

= prostor přiléhající k bezprostřednímu okolí o šířce minimálně 3 m.

10. přednáška KEE/ESV

19. dubna 2016

DOPORUČENÉ OSVĚTLENOSTI Bezprostřední požadavky nejsou dány na základě zrakové činnosti, ale souvisí s požadovanou hodnotou udržované osvětlenosti v místě zrakového úkolu Pozadí – osvětlenost musí být rovna nebo větší než 1/3 osvětlenosti bezprostředního okolí Rovnoměrnost osvětlenosti U₀ = poměr minimální a průměrné hodnoty osvětlenosti na hodnocené srovnávací rovině Rovnoměrnost v místě ✓ pracovního úkolu – dle normy

√ bezprostředního okolí – U₀≥ 0,4 ✓ pozadí $U_0 \ge 0,1$

OSVĚTLENÍ PROSTORU

- Vliv na vizuální komunikaci, rozpoznání předmětů a přirozený vzhled osob
- Vyhodnocení na základě střední válcové osvětlenosti

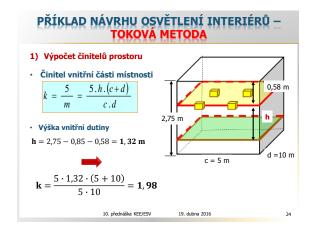
$$E_Z = \frac{1}{\pi} \int_{0}^{4\pi} \sin \vartheta L_{\vartheta_{\varsigma}} dQ_{\vartheta_{\varsigma}} = \frac{1}{\pi} \int_{0}^{4\pi} \sin \vartheta dE_N$$

- Srovnávací rovina 1,2 m nad podlahou sedící osoby
 - 1.6 m stojící osoby
- Hodnota udržované válcové osvětlenosti ve vnitřních intenzivně využívaných prostorech musí být **vetší než 50 lx při U_0 \ge 0,1**
- Důraz na vizuální kontakt např. učebny, kanceláře, zasedací místnosti E, **větší než 150 lx**

10. přednáška KEE/ESV 19. dubna 2016

PŘÍKLAD NÁVRHU OSVĚTLENÍ INTERIÉRŮ – TOKOVÁ METODA Příklad Tokovou metodou navrhněte potřebný počet svítidel pro kancelářský prostor o rozměrech: šířka 5 m, délka 10 m, výška 2,75 m. Na srovnávací rovině ve výšce 0,85 m je potřeba dle normy dosáhnout osvětlenosti 500 lx. Bude použito závěsné (vzdálenost středu svítidla od stropu 0,58 m) svítidlo ARKTIKA-P LED 830. Činitele odrazu jsou: strop 0,73; stěny 0,61; podlaha 0,18 a udržovací činitel Charakteristika svítivosti Charakteristika stárnutí zdroje - Rovina CO - Rovina C90 10. přednáška KEE/ESV 19. dubna 2016

PŘÍKLAD NÁVRHU OSVĚTLENÍ INTERIÉRŮ – TOKOVÁ METODA

1) Výpočet činitelů prostoru

· Činitel podlahové dutiny

$$k_3 = \frac{5 \cdot h_3 \cdot (c+d)}{c \cdot d}$$

$$k_3 = \frac{5 \cdot 0.85 \cdot (5 + 10)}{5 \cdot 10} = 1,275$$

· Činitel stropní dutiny

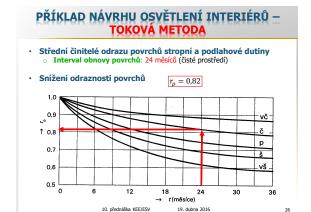
$$k_1 = \frac{5 \cdot h_1 \cdot (c+d)}{c \cdot d}$$

$$k_1 = \frac{5 \cdot 0,58 \cdot (5+10)}{5 \cdot 10} = \mathbf{0},87$$

10. přednáška KEE/ESV 19. dubna 2016

0.58 m

d = 10 m

PŘÍKLAD NÁVRHU OSVĚTLENÍ INTERIÉRŮ – TOKOVÁ METODA Střední činitelé odrazu povrchů stropní a podlahové dutiny Činitele odrazu: strop 0,73; stěny 0,61; podlaha 0,18 Interval obnovy povrchů: 24 měsíců (čisté prostředí) · Snížení odraznosti povrchů $r_{\rho} = 0.82$ STROP 811 821 ROYINA SVÍTIDEL $\rho_{11} = \rho_{10} \cdot r_{\rho} = 0.73 \cdot 0.82 = 0.6$ VNITŘNÍ DUTINA 92 82 PODLAHOVÁ DUTINA PODLAHA SROVNÁVACÍ ROVINA $\rho_{21} = \rho_{20} \cdot r_{\rho} = 0.61 \cdot 0.82 = 0.5$ $\rho_{33}=\rho_{30}=0{,}18$

19. dubna 2016

10. nřednáška KFF/FSV

